

2 हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः
शीतकालीनसत्रे अष्टसत्राणि
भविष्यन्ति, सभायां ७४४ प्रश्नाः
निनादं करिष्यन्ति

3 नवदेहल्याम् अमितशाहः
जगतप्रकाशनड्डा इत्येताभ्यां
मिलित्वा हिमाचले आपदाश्रयविषये
चर्चा कृतवान् जयरामठाकुरः

4 गाजोलमहाविद्यालये
एकदिवसीया
व्याख्यानमाला गौरवपूर्णत
या सम्पन्नम्

सुभाषितम्
अतिसंचयलुब्धानां,
वित्तमन्यस्य कारणम्।
अन्यैः संचयीते यत्नात्
अन्यैश्च मधु पीयते।।

अद्य राष्ट्रं संविधान- दिवसम् आचरति

हिमसंस्कृतवार्ता: - अद्य राष्ट्रं
संविधानदिवसम् आचरति। अस्मिन् वर्षे
उत्सवस्य विषयः "अस्माकं संविधानम् -
अस्माकं आत्मसम्मानम्" इति वर्तते।
संविधानदिवसस्य मुख्यसमारोहः
नवदेहलीस्थे संविधानभवनस्य
केन्द्रीयभवने भविष्यति। राष्ट्रपतिः
द्रौपदीमुर्मूः, उपराष्ट्रपतिः सी.पी.
राधाकृष्णन, प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी,
लोकसभाध्यक्षः ओम बिरला,
केन्द्रीयमन्त्रिणः, संसदसदस्याः च राष्ट्रस्य
पूर्वजानां स्मरणार्थं, संवैधानिकमूल्यानां
प्रति राष्ट्रियप्रतिबद्धतायाः पुनः पुष्ट्यर्थं च
कार्यक्रमे उपस्थिताः भविष्यन्ति।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी उत्तरप्रदेशस्य अयोध्यायां श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरस्य शिखरे धर्मध्वजारोहणं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी उत्तरप्रदेशस्य अयोध्यानगरस्य

श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरस्य भ्रमणं कृतवान्।
तेन श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरस्य शिखरे
धर्मध्वजः उत्थापितः। एतत् धर्मध्वजारोहणं
मन्दिरनिर्माणस्य समाप्तेः, सांस्कृतिक-
उत्सवस्य, राष्ट्रिय-एकतायाः च नूतन-
अध्यायस्य आरम्भस्य प्रतीकं वर्तते।
तदनन्तरं प्रधानमन्त्री सप्तमन्दिरस्य
शेषावतारमन्दिरस्य च दर्शनं कृतवान्।
प्रधानमन्त्री माता अन्नपूर्णा मन्दिरस्य दर्शनं
कृत्वा रामलल्ला-गर्भगृहे प्रार्थना, पूजा च
अकरोत्।

छत्तीसगढस्य सुकमा-जिलायां १५ माओवादिनः आत्मसमर्पणं कृतवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - छत्तीसगढे
प्रतिबन्धित-भारतीय-साम्यवादीपक्षस्य
(माओवादी) १५ सदस्याः आत्मसमर्पणं
कृतवन्तः। तेषामुपरि प्रायः ₹५०
लक्षरुप्यकाणि उपहारं आसीत्। तेषु १०
पुरुषाः ५ महिलाः च आसन्। समूहः
सुकमाजिल्ला पुलिसमुख्यालये
पुलिसाधीक्षकस्य किरणचवनस्य समक्षं

आत्मसमर्पणं कृतवान्। एतेषु भयङ्करस्य
पीपुल्स-लिबरेशन-गुरिल्ला-आर्मी
इत्यस्य चत्वारः सदस्याः अपि आसन्।
पुलिस-अधीक्षकः किरणचवनः अवदत्
यत् कुख्यातस्य माओवादी माडवी हिडिमा
इत्यनयोः वधस्य अनन्तरं वर्धमानस्य
भयस्य परिणामः अस्ति। प्रत्येकं समर्पणं
कुर्वतां व्यक्तिं प्रति ₹५०,००० इत्येव
तत्कालं प्रोत्साहनं घोषयन्त्याः सा अन्येभ्यः
माओवादिनः हिंसायाः त्यागं कर्तुं आह्वानं
कृतवान्। अस्मिन् वर्षे छत्तीसगढे
माओवादिनः आत्मसमर्पणं कृतवन्तः जनाः
६५० अतिक्रान्ताः। अवधेयमस्ति यत्
केन्द्रसर्वकारः मार्च २०२६ तः पूर्वं
माओवादस्य उन्मूलनार्थं प्रतिबद्धः अस्ति।

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः भारतीय-राजस्व-सेवा- प्रशिक्षु-पदाधिकारिणां ७६तमं समूहं सम्बोधितवती

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रपतिः
द्रौपदीमुर्मूः भारतीय-राजस्व-सेवा-
प्रशिक्षु-पदाधिकारिणां ७६तमं समूहं
सम्बोधितवती। अस्मिन् अवसरे
राष्ट्रपतिद्रौपदीमुर्मूः उक्तवान् यत्
राष्ट्रनिर्माणाय राजस्वसङ्ग्रहः महत्त्वपूर्णः
अस्ति। नवदेहल्यां भारतीयराजस्वसेवा-
प्रशिक्षुपदाधिकारिणां ७६तमसमूहं
सम्बोधयन् राष्ट्रपतिः अवदत् यत् एते
राजस्वनिधिः आधारभूतसंरचनायाः,
शिक्षायाः, स्वास्थ्यस्य, समाजकल्याणस्य
च कृते सन्ति। राष्ट्रपतिमुर्मूः करदातृणां
न्यूनतमाम् असुविधां कृत्वा करसंग्रहणं
सुचारुप्रक्रिया भवितुमर्हति इति
बोधयति। सा अवदत् यत् भवन्तः
भारतस्य आर्थिकसीमानां रक्षकाः सन्ति,
तस्करितः, वित्तीयचौर्यात्, अवैधव्यापारात्
च देशस्य रक्षणं कुर्वन्ति, तथैव
वैधव्यापारस्य, वैश्विकव्यापारसहयोगस्य
च सुविधां कुर्वन्ति।

भारतस्य अफगानिस्तानस्य च उच्चस्तरीयप्रतिनिधिमण्डलैः वार्ता कृता, वस्त्रक्षेत्रे सहकार्यस्य अन्वेषणस्य विषये जाता चर्चा

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतस्य
अफगानिस्तानस्य च
उच्चस्तरीयप्रतिनिधिमण्डलैः वार्ता कृता,
वस्त्रक्षेत्रे सहकार्यस्य अन्वेषणस्य विषये
चर्चा कृता। भारतस्य अफगानिस्तानस्य
च उच्चस्तरीयप्रतिनिधिमण्डलैः वस्त्रक्षेत्रे
गहनसहकार्यस्य मार्गानाम् अन्वेषणस्य
विषये चर्चा कृता। वस्त्रमन्त्रालयेन उक्तं
यत् अफगानिस्तानदेशस्य
उच्चस्तरीयप्रतिनिधिमण्डलं नवदेहल्यां
वस्त्रमन्त्रालयस्य व्यापारपरामर्शकः

ए.बिपिन मेनन इत्यनेन सह मिलितवान्।
अफगानिस्तानस्य प्रतिनिधिमण्डलस्य
नेतृत्वं आर्थिकसम्बन्धस्य महानिदेशकः
शफिउल्लाह आजम इत्यनेन कृतम्।
समागमे द्वयोः देशयोः परस्परसहकार्यस्य
मार्गेषु चर्चा अभवत्, यत्र
अफगानिस्तानस्य कपासकृषकाणां कृते
तकनीकीसमर्थनं प्रशिक्षणं च,
मालवाहनस्य, वीजा इत्यस्य च सुविधा,
द्वयोः देशयोः उद्योगनिकाययोः
निकटसम्पर्कः च सन्ति।
प्रतिनिधिमण्डलेन
वस्त्रपारिस्थितिकीतन्त्रस्य सुदृढीकरणं,
रोजगारस्य अवसराः प्रदातुं, कपासस्य
वस्त्रस्य च मूल्यशृङ्खलायां प्रवेशं कुर्वतां

कृषकाणां प्रशिक्षणसुविधानां विस्तारः
इति अफगानिस्तानस्य प्राथमिकता
वर्तते। द्वयोः देशयोः
वस्त्रव्यापारसम्बन्धस्य महत्त्वम् अस्ति।
भारतदेशः अफगानिस्तानदेशाय वस्त्रस्य
आपूर्तिकर्ता द्वितीयः वृहत्तमः देशः वर्तते।
भारतस्य निर्यातः गतवर्षे ६८.७
मिलियन डॉलरं यावत् अभवत्।
अफगानिस्तानदेशे २०२४ तमे वर्षे
विश्वस्य ७५२.८ मिलियन डॉलरमूल्यानि
वस्त्राणि वस्त्राणि च आयातानि।
अफगानिस्तानदेशः विश्वस्य
द्वितीयबृहत्तमः कपासनिर्मातृत्वेन भारतस्य
विशेषज्ञतायाः लाभं ग्रहीतुं रुचिं
प्रकटितवान्।

हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः शीतकालीनसत्रे अष्टसत्राणि भविष्यन्ति, सभायां 744 प्रश्नाः निनादं करिष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता धर्मशाला। हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः शीतकालीनसत्रं नवम्बर 26 तः दिसंबर 5 पर्यन्तं तपोवनधर्मशालायां आयोजितं भविष्यति। विधानसभा-अध्यक्षः कुलदीपसिंह-पठानिया इत्यनेन मंगलवासरे पत्रकारसम्मेलने उक्तं यत् सत्रस्य उद्घाटनं नवम्बर 26 दिने प्रातः 11 वादने शहीदाणां प्रति श्रद्धाञ्जलिसहितं भविष्यति। अस्मिन् दिने पूर्वविधायकस्य स्वर्गीयस्य बाबूराम-गौतमस्य विषये सदसि शोकोद्गाराः प्रस्तुताः भविष्यन्ति। अस्मिन् अवसरे 28 नवम्बर तथा 4 दिसंबर इति दिवसौ अगैरसर्वकारीकार्याणां निमित्तं विनिर्दिष्टौ स्तः। अध्यक्षेण उक्तं यत् अस्मिन् सत्रे कुलम् अष्ट सभाः प्रस्ताविताः। अद्यावधि सदस्येभ्यः विविधविभागसम्बद्धाः कुलम् 744 प्रश्नाः प्राप्ताः—604 तारांकिताः, 140 अतारांकिताः च। सर्वे प्रश्नाः ऑनलाइन-प्रक्रियया प्राप्ताः सन्तः नियमानुसारं शासनं प्रति प्रेषिताः। अतिरिक्तरूपेण नियम 62 अन्तर्गतं 11 सूचनाः, नियम 63 अन्तर्गतं 4, नियम 101 अन्तर्गतं 7, नियम 130 अन्तर्गतं 16, नियम 324 अन्तर्गतं 1 सूचना सदस्येभ्यः प्राप्ता। एताः अपि आगामी-कार्यवाही-अर्थ शासनं प्रति प्रेषिताः।

एतेषु विषयेषु तपिष्यति सदनम्

पठानिया उवाच—सदस्येभ्यः प्रश्नरूपेण प्राप्ताः विषयाः एते सन्ति—आपदां प्रति केन्द्रीयसहाय्यराशेः प्राप्तिः, बाढः, विद्यालयानां विलयः, प्रदेशे अतीवृष्ट्या प्रकृतिदुर्गतेः उत्पन्ना स्थिति, शासनस्य आपदाप्रतिनिवारणाय कृताः प्रयासाः, मार्गाणां तथा सेतूनां निर्माणम्, स्वीकृतमार्गाणां डीपीआर, महाविद्यालय-विद्यालय-स्वास्थ्यसंस्थानानां उन्नयनम्, विभागेषु रिक्तस्थानानां पूर्तिः, पर्यटनम्, उद्यानम्, पेयजलस्य आपूर्तिः, युवासु वर्धमानस्य नशाद्व्यप्रयोगस्य निरोधनम्, वर्धमानाः अपराधप्रकरणानि तथा परिवहनव्यवस्था। एतेषां अतिरिक्तं सदस्यैः स्वस्वनिर्वाचनमण्डलसम्बद्धाः मुख्यविषयाः अपि प्रश्नैः उद्घाटिताः।

सत्तापक्षोपक्षयोर् रचनात्मकसहकारस्य आह्वानम्

पठानिया अवदत्—अस्मिन् कैलेंडरवर्षे बजट-सत्रे 15, वर्षा-सत्रे 12, अधुना शीतकालीन-सत्रे 8 इति मिलित्वा 35 बैठकाः सम्पन्नाः भविष्यन्ति। सत्रस्य अविलम्बं प्रकृत्यर्थम् प्रातः 10:15 वादने उभयोः दलयोः प्रमुखनेतारः, संसदीयकार्य-मन्त्री, नेता-प्रतिपक्षः, उपमुख्यसचेतकः, भाजपाविधायकदले मुख्यसचेतकः च—एतैः सह सभायां आहूयते। ते अवदन्—सत्तापक्षः प्रतिपक्षः च सदनस्य संचालनार्थं रचनात्मकं सहयोगं दद्यातां, येन सदनस्य समयः जनहितसम्बद्धेषु विषयेषु सार्थकचर्चायै उपयुज्येत।

प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी हरियाणायाः कुरुक्षेत्रे गुरु तेग बहादुरवर्यस्य पञ्चाशदुत्तर-त्रिशत-तम-बलिदान-दिवसस्य स्मरणे विशिष्ट कार्यक्रमे भागम् अभजत्

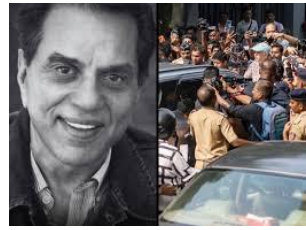

हिमसंस्कृतवार्ताः - प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी हरियाणायाः कुरुक्षेत्रे गुरु तेग बहादुरवर्यस्य पञ्चाशदुत्तर-त्रिशत-तम-बलिदान-दिवसस्य स्मरणे विशिष्ट-कार्यक्रमे भागं अभजत्। कार्यक्रमस्य अवसरे श्रीमोदी पूज्यगुरु-तेग-

बहादुर वर्यस्य बलिदानदिवसस्य स्मारक-रूपेण विशेष-मुद्रां प्रैष्यचिटिकां च विमोचितवान्। यात्रावधौ प्रधानमन्त्री भगवतः श्रीकृष्णस्य पवित्रशङ्खस्य सम्माने परिकल्पितस्य नवनिर्मितस्य भवनस्य पाञ्चजन्यस्य अपि उद्घाटनं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे हरियाणा-राज्यस्य राज्यपालः प्रो. असीम कुमारघोषः, मुख्यमन्त्री नायबसिङ्घ सैनी, हरियाणा-सिक्ख-गुरुद्वारा-व्यवस्थापन-समितेः अध्यक्षः जगदीशसिङ्घ झिण्डा च उपस्थिताः आसन्। गुरु-तेग बहादुर वर्यस्य सार्द्ध-त्रिशत-तमे हुतात्म-दिवसस्य सम्माने केन्द्रसर्वकारः एकवर्षं यावत् कार्यक्रमम् आचरति।

अन्ताराष्ट्रिय चलचित्रमहोत्सवे सुप्रसिद्ध-अभिनेत्रे धर्मेन्द्र वर्याय भारतीय-चलचित्रस्य कृते तस्य अपार-योगदानाय सम्मानं कुर्वन्, श्रद्धाञ्जलिम् समर्पिता

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारतस्य षट्पञ्चाशत्तमः अन्ताराष्ट्रिय चलचित्रमहोत्सवः, सुप्रसिद्ध-अभिनेत्रे धर्मेन्द्र वर्याय भारतीय-चलचित्रस्य कृते तस्य अपार-योगदानाय सम्मानं कुर्वन्, श्रद्धाञ्जलिम् समर्पितवान्। चलचित्रनिर्माता राहुल रवैलः तस्य योगदानं स्मरन् उक्तवान् यत् सः एकः प्रतिष्ठितः अभिनेता, असाधारणः व्यक्तित्वः च कार्यं प्रति समर्पणम्, उत्साहः च वर्णितवान्। श्रीरवैलः मेरा नाम जोकर, बेताव् इत्यादीनां चलचित्राणां हृदयस्पर्शी स्मृतयः उक्तवान्।

जिलाधिकारिभिः मतदातासूचयः न प्रकाशिताः,

निर्वाचनायोगेन सभा आहूता अस्ति; अग्रिमं सोपानं किं भविष्यति ?

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला। हिमाचलप्रदेशे पंचायतीराजसंस्थानिर्वाचनसम्बद्धाः नवीनतमाः घटनाः- पंचायतानां पुनर्सामाकरणस्य मन्त्रिमण्डलस्य अनुमोदनस्य अनन्तरं जनपदेषु निर्धारितरूपेण निर्वाचनसामग्री एकत्रिता अस्ति। परन्तु आपदाप्रबन्धनम् अधिनियमस्य कार्यान्वयनस्य उल्लेखं कृत्वा जिला उपायुक्ताः अद्यापि मतदातासूचीनां सूचनां न दत्तवन्तः। हिमाचलप्रदेशराज्यनिर्वाचन-आयोगस्य आयुक्तः अनिलखाची बुधवासरे दिल्लीयात्रायाः पुनरागमनं करिष्यति। तस्य पुनरागमनानन्तरं एव निर्वाचन-आयोगः अग्रिमरणनीत्याः निर्णयं करिष्यति। आयोगेन नवीनतमविकासानां विषये चर्चां कर्तुं सभा आयोजितापरन्तु राज्यनिर्वाचन-आयोगस्य सचिवः सुरजीतसिंहः मंगलवासरे आयोगस्य अधिकारिभिः, कर्मचारिभिः च सह गोष्ठीं कृतवान्। अस्मिन् सत्रे नवीनतमविकासानां विषये चर्चा कृता।

मन्त्री जगतसिंहनेगी अपि प्रश्नान् उत्थापितवान्

एतत् एव न, राजस्वमन्त्री जगतसिंहनेगी अपि अस्मिन् विषये प्रश्नान् उत्थापितवान् अस्ति। सः उक्तवान् यत् यावत् आपदाप्रबन्धनविधानं प्रवर्तते तावत् निर्वाचनं कर्तुं न शक्यते।

22 दिसम्बर दिनाङ्के

न्यायालये उत्तरं दातुं सज्जता

इतरथा पंचायतनिर्वाचनस्य समये संचालनविषये हिमाचलप्रदेश उच्चन्यायालये 22 दिसम्बरदिनाङ्के श्रवणं निर्धारितम् अस्ति। अस्य उत्तरं दातुं सर्वकारः राज्यनिर्वाचन-आयोगः च सज्जाः सन्ति। तत्रैव राज्यनिर्वाचनायुक्तः अनिलः खाची अकथयत् यत् शिमलानगरं प्रत्यागत्य एव वयं सम्पूर्णस्थितेः मूल्याङ्कनं करिष्यामः, अस्य विषयस्य विधिपक्षेषु विचारं करिष्यामः। अद्यापि लिखितरूपेण किमपि न प्राप्तम्। तदनन्तरमेव वयं किमपि वक्तुं शक्नुमः।

HP Vidhansabha Session -धर्मशालां प्राप्ते सति मुख्यमंत्रिणः भव्याभिनदनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः मंगलवासरे सायं विधानसभायाः शिशिरसत्राय काङ्गडामण्डलस्य धर्मशालानगरम् आगतः। आयुषमन्त्री

यादविन्द्रगोमा, उपमुख्यसचेतकः केवलसिंहपठानिया, पूर्वविधायकः सुरेन्द्रः काकू, हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य उपाध्यक्षः अजयः वर्मा, हिमाचलप्रदेशविद्यालयीय-शिक्षामण्डलस्य अध्यक्षः डॉ. राजेश शर्मा, एपीएमसी काङ्गडाध्यक्षः निशुमोंगरा, कांग्रेसनेता देवेन्द्र जग्गी, उपायुक्तः हेमराजबैरवा, पुलिसाधीक्षकः मयंक चौधरी, अन्ये च गणमान्यजनाः मुख्यमन्त्रिणः हार्दिकं स्वागतं कृतवन्तः। हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभायाः शीतकालीनसत्रं धर्मशालानगरस्य तपोवने नवम्बर २६ तः ५ दिसम्बर २०२५ पर्यन्तं भविष्यति।

शिशिरसत्रस्य आरम्भात् एकदिनपूर्वं प्रशासनिकं परिवर्तनम्, हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण अनेके आधिकारिणः स्थानान्तरिताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। धर्मशालाशीतकालीनसत्रस्य आरम्भात् एकदिनपूर्वं हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण प्रशासनिकपरिवर्तनं कृतम्। असीमसूदः, एसडीएम, कोटलीतः आरटीओ, उड्डयनदलम्, काङ्गडा इति नियुक्तः अस्ति। सः अतिरिक्तदायित्वं सम्पादयन्तं एच. ए. एस. मनीषकुमारसोनीं कार्यभारमुक्तं करिष्यति। तत्रैव अभिषेकबरवालः सहायकायुक्तः राजस्व, तहसीलदारः कल्पातः कोटखाई एसडीएम इति पदे नियुक्तः। पदस्थापनस्य प्रतीक्षां कुर्वती कुनिका केलाङ्गस्य एसडीएम- सह-परियोजनानिदेशकः डीआरडीए इति नियुक्ता

अस्ति। दीक्षितः राणा सहायक-आयुक्तः राजस्व, तहसीलदारः चम्बा च सदरकोटली इत्यत्र एसडीएम नियुक्तः। परागपुरस्य तहसीलदारः चिराग शर्मा च हमीरपुरस्य उपायुक्तस्य कार्यालये सहायकायुक्तत्वेन नियुक्तः अस्ति। बी.सिंहः, एसडीएम, चच्योटतः, एसडीएम, बालिचौकी तथा च देवीरामः, एसडीएम, बालिचौकीतः, एसडीएम, चच्योटः इति नियुक्तौ। अत्रैव नियुक्तिं प्रतीक्षमाणः राजेशकुमारः, एसडीएम भरमौरः, चेतनचौहानः एसडीएम चुराहः, विपिनकुमारः, सहायक-आयुक्तः तथा तहसीलदारः संधोलम्, अमनदीपसिंहः, सहायक-आयुक्तः राजस्व तथा तहसीलदारः इन्दौरा न, सहायक-आयुक्तः राजस्व सह तहसीलदारः काङ्गडा च पूजा इत्यस्यै राज्यसचिवाले कार्मिकविभागे उपस्थितिं दातुं कथितमस्ति। तदतिरिक्तं प्रसूति अवकाशे स्थिता एसडीएम केलाङ्ग आकांक्षा शर्मा, अध्ययनावकाशं प्राप्य मोहनलालः एसडीएम कोटखाई च अवकाशकालस्य समाप्तेः अनन्तरं सचिवालयस्य कार्मिकविभागाय प्रतिवेदनं दास्यन्ति।

द्वेषभाषणं समाजं विभजति इति पूर्वसीजेआइ बीआर गवई उक्तवान्

सर्वोच्चन्यायालयस्य पूर्वमुख्यन्यायाधीशः बी.आर.गवैः एकस्मिन् साक्षात्कारे अवदत् यत् तं "हिन्दुविरोधी" इति वक्तुं सर्वथा अनुचितम्। सः स्पष्टीकृतवान् यत् सः सेवानिवृत्तिपश्चात् किमपि सर्वकारीयदायित्वं न स्वीकुर्यात्। परन्तु सः राजनीतिप्रवेशं न निराकृतवान्। मंगलवासरे सर्वोच्चन्यायालयस्य पूर्वस्य CJI इत्यनेन जूताक्षेपणस्य घटनातः आरभ्य द्वेषभाषणं, बुलडोजरन्यायः, न्यायिकभ्रष्टाचारः, राजनीतिप्रवेशस्य सम्भावना च यावत् प्रत्येकं प्रश्नस्य स्पष्टानि उत्तराणि दत्तानि। स्वस्य कार्यकाले जूताक्षेपणस्य घटनायाः विषये न्यायाधीशः गवैः साक्षात्कारे अवदत् यत्, "जूता-आक्रमणेनाहं किमपि प्रकारेण प्रभावितं न अभवम्... अहं तस्याः घटनायाः पृष्ठतः किं प्रेरणा न जानामि" इति। तं हिन्दुविरोधी इति वक्तुं सर्वथा दोषः इति अपि उक्तवान्। तस्याः घटनायाः अनन्तरं न्यायालये स्वस्य टिप्पणीषु सः अधिकं सावधानः अभवत् इति अपि सः अवदत्, यतः सामाजिकमाध्यमेषु निर्दोषवक्तव्यमपि विकृतं भवति स्म। न्यायालयस्य टिप्पणीनां सामाजिकमाध्यमेषु प्रसारणविषये नियमानाम् विषये वदन् सः अवदत् यत् न्यायालयस्य टिप्पणीनां सामाजिकमाध्यमेन प्रसारणविषये किञ्चित् नियमनं भवितुमर्हति। बी.आर.गवैः संसदं प्रति अभियाचनां कृतवान् यत् द्वेषभाषणं स्थगयितुं दृढं कानूनम् निर्मातव्यम्। सः अवदत् यत् द्वेषभाषणं समाजं विभजति, तस्य विरुद्धं कठोरः स्पष्टः च नियमः आवश्यकः। साक्षात्कारे सेवानिवृत्तेः अनन्तरं सर्वकारीयपदं स्वीकृत्य पृष्ठे सति सः स्पष्टीकरोति यत् सः सेवानिवृत्तेः अनन्तरं राज्यपालस्य राज्यसभायाः वा किमपि नामाङ्कनं न स्वीकुर्यात् इति।

नवदेहल्याम् अमितशाहः जगतप्रकाशनड्डा इत्येताभ्यां मिलित्वा हिमाचले आपदाश्रयविषये चर्चा कृतवान् जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता:- विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः हिमाचलविधानसभायाः शिशिरसत्रस्य पूर्वमेव नवदेहल्यां केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहं मिलितवान्। शिक्षाचारः इति वर्णितम्, परन्तु अन्येषु कतिपयेषु विषयेषु अपि तौ नेतारौ चर्चा कृतवन्तौ। दिल्लीनगरे मीडियासमीपं वदन् जयरामठाकुरः अवदत् यत् तस्य प्राथमिकोद्देश्यं बिहारनिर्वाचने दलस्य भूखलितविजयस्य अभिनन्दनं करणीयं, परन्तु अन्यविषयेषु अपि चर्चा अभवत्। मानसून- आपदः अनन्तरं हिमाचलप्रदेशे जीर्णोद्धारकार्यं मन्दं भवति, केन्द्रसर्वकारस्य साहाय्यं च प्राप्तम् अस्ति। राज्यसर्वकारः जनान् आश्रयं दातुम् असफलः अभवत्। जयरामठाकुरः अवदत् यत् बुधवासरे धर्मशालायां सभायाः शिशिरसत्रम् आरभ्यते, विपक्षस्य च अनेकाः विषयाः सन्ति। काङ्ग्रेस-सर्वकारस्य त्रिवर्षीयः कार्यकालः निराशाजनकः अभवत्। अयं सर्वकारः दृष्टिरहितान् निर्णयान् कृत्वा दृष्टिरहितं परिवर्तनं करोति। विधिव्यवस्था च अव्यवस्थिता जाता। विस्तृते दिवा प्रकाशे भुशुण्डिकागोलीः उड्डवति। अद्य हमीरपुरमण्डले एकस्याः महिलायाः संदिग्धपरिस्थितौ मृत्युः अभवत्। ऊनामण्डले खननतस्करः एतावत् प्रचलति यत् विधानस्य भयं विलुप्तम् अस्ति। एतेषु सर्वेषु विषयेषु सदनस्य अन्तः बहिश्च सर्वकाराद् उत्तराणि याचयिष्यामः। तत्रैव जयरामठाकुरः भाजपादलस्य राष्ट्रीयध्यक्षेण जगतप्रकाशनड्डा इत्यनेन अपि अमिलत्।

पाकिस्तानस्य वायुसेनायाः अफगानिस्तानदेशे विमानप्रहारम्, यत्र ९ बालकैः सहितं १० जनाः मृताः

काबुल। पूर्वी अफगानिस्तानदेशे पाकिस्तानस्य वायुसेनायाः बमविस्फोटे दश अफगानिस्तानस्य नागरिकाः मृताः, अन्ये चत्वारः घातिताः च। अफगानिस्तानसर्वकारस्य प्रवक्ता ज़बिहुल्लाह मुजाहिदः सोशल मीडिया-पोस्ट-मध्ये अवदत् यत् सोमवासरे अर्धरात्रे प्रायः खोस्ट-प्रान्ते गुरुबुज-मण्डले पाकिस्तानेन बम-प्रहारः कृतः, यस्मिन् पञ्च बालकाः, चत्वारि बालिकाः, एकः महिला च मृताः। सः अपि अवदत् यत् पाकिस्तानस्य वायुसेना अपि सोमवासरे रात्रौ कुनार-पत्तिका-प्रान्तयोः विमानप्रहारं कृतवती, येन चत्वारः नागरिकाः घातिताः। अद्यतनकाले पाकिस्तान-अफगानिस्तान-सैनिकयोः सीमासङ्घर्षाः अभवन्।

गाजोलमहाविद्यालये एकदिवसीया व्याख्यानमाला गौरवपूर्णतया सम्पन्नम्

हिमसंस्कृतवार्ता डॉ. निशिकान्तपाण्डेयः गाजोल, २५ नवम्बर २०२५ (पश्चिमबङ्गः): गाजोलमहाविद्यालयस्य संस्कृतविभागेन "वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी कारकप्रकरणम्" इति विषयकं गभीरचिन्तनमयम् एकदिवसीया व्याख्यानमाला गौरवपूर्णतया सम्पन्नम्। कर्ता-कर्म-करण-दान-अपादान-अधिकरणं च कारकस्य आधारभूतत्वानि इति अस्मिन् व्याख्यानं सूक्ष्मतया प्रकाशितानि। अस्य व्याख्यानस्य मुख्यवक्ता आसीत् गौडबङ्गविश्वविद्यालयस्य संस्कृतविभागस्य अध्यापकः आचार्य डॉ. अनिन्दचौधुरीवर्यः। सः व्याकरणस्य सृष्टिः, ऐतिहासिकं तत्त्वं च मनोहारिण्या शैल्या निरूपितम्। तत्परं सः व्याकरणस्य व्युत्पत्तिः महत्त्वं च विस्तरेण प्रतिपादितम्। सः अस्य प्रकरणस्य पाणिनीयमपाणिनीयं विषये प्रासङ्गिकता च उद्घाषितम्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षपदे महाविद्यालयस्य प्राचार्यः डॉ. निरङ्कुशचक्रवर्तीमहोदयः आसीत्। तेन उवाच यत् व्याकरणं केवलम् अङ्गं न मुखम् इति कथ्यते। प्रत्युत सर्वमानवजगतः प्रकाशस्तम्भः आसीत् इति। तेन भारतीयशास्त्रपरम्परायां व्याकरणस्य स्थानं व्याख्याय विद्यार्थिनां कृते प्रेरणां च

दत्तम्। विभागाध्यक्षः डॉ. अनिमेषमण्डलः महोदयः स्वागतोपसंहारभाषणेन व्याख्यानस्य मूलतः अवबोधनीयतत्त्वानि निरूप्य, महाविद्यालयस्य संस्कृतविभागस्य प्रयत्नः देशस्तरीयं संस्कृतसंवादमण्डलम् उन्नयते इति प्रकाशयामास। अस्मिन् अवसरे आगताः जनपदस्य विविधान् महाविद्यालयेभ्यः आगताः आचार्याः, अनुसन्धानविज्ञाः, शोधार्थिनः, अध्येतारः छात्राः च उपस्थितासन्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः विभागीयछात्रेण द्वीपप्रणाममन्त्रेण आध्यात्मिकभावनया सम्पन्नः। कार्यक्रमस्य संचालनं निर्भन्ततया सुबोधतया च कृतवन्तः संस्कृतविभागस्य अध्यापकाः। अन्ते श्रीमान् विलासमहलदारः सुसंस्कृत्या कृतज्ञतापूर्वकं धन्यवादप्रस्तावः अर्पितः। इतोपि अध्यापकः प्रभातरायः, अध्यापिका संघमित्रा सरकारः उपयोगी भूमिकां पालनं कृतवन्तः। अन्ते शान्तिमन्त्रपाठेन कार्यक्रमस्य समापनं विधिविधानुसारं सम्पन्नम्। महाविद्यालयेन सूचितं यत् एषा व्याख्यानमाला अनवरतं प्रवर्तिष्यते, येन भारतीयव्याकरणपरम्परायाः गाम्भीर्यम्, बहुलोचना संवादसंस्कृतिः च दृढीभविष्यति। महाविद्यालयपरिसरे ज्ञानसरस्वत्याः पवित्रप्रवाहः इव विचारविनिमयस्य वातावरणं दीर्घकालं यावत् स्मरणीयं जातम्।

भारतस्य संविधानम्

भारतस्य संविधानं नाम प्रजानां प्रशासनस्य नियमानुशासनानां ग्रन्थः। सर्वकारस्य मूलरचनस्य मार्गदर्शकम् एतत् संविधानम्। एतत् क्रि.श.१९४७तमे वर्षे दिसम्बर मासस्य १दिनाङ्कात् क्रि.श.१९४९तमवर्षस्य नवेम्बर २६दिनाङ्कपर्यन्तं भारतसंविधानरचनकार्यम् अनुवृत्तम्। क्रि.श.१९५०तमे वर्षे जनवरिमासस्य २६दिनाङ्के कार्यं अनुष्ठितम्। अतः भारते प्रतिवर्षं तद्दिनं गणराज्योत्सवः आचर्यते। भारतीयसंविधानस्य ४४४विधयः १० अनुच्छेदाः च विद्यन्ते। नैकाः परिष्काराः अस्य अभवन्। विश्वस्य लिखितेषु संविधानेषु भारतस्य संविधानग्रन्थः अतिबृहत् अस्ति। अस्य संविधानस्य आङ्ग्लभाषायाः आवृत्ति १,१७,३६९पदानि सन्ति संविधानस्य गरिमा संविधानं तु देशस्य प्रजाप्रशासनव्यवस्थायाः तन्नाम सर्वकारस्य रचनस्य निर्वहणस्य च

नियमान् सूचयति। एतत् सर्वकारस्य कार्याङ्गं, शासकाङ्गं, न्यायाङ्गम् इति अङ्गत्रयं व्यवस्थापयति। संविधानं तु प्रत्येकम् अङ्गस्य अधिकारस्य व्याप्तिं निर्दिश्य उत्तरदायित्वं च निश्चिनोति। भिन्नेषु अङ्गेषु पारस्परिकसम्बन्धं नियन्त्रयति। सर्वकारः संविधानानुगुणमेव शासनं रचयति। देशस्य लक्ष्यं प्रजाप्रभुत्वम्, समाजवादः, जात्यतीतत्वम्, राष्ट्रियसमग्रता इति संविधानं स्पष्टं करोति। संविधानं प्रजानां मूलभूतान् अधिकारान् कर्तव्यानि च बोधयति

इतिहासः

द्वितीयमहायुद्धम् क्रि.श.१९४५तमे वर्षे मे मासस्य नवमे दिने [[यूरोप]नगरे पर्यवसानम् अवाप्नोत्। तस्मिन् एव वर्षे जुलै मासे युनैटेड् किङ्गडमाज्ये नूतनः सर्वकारः अधिकारारूढः। अयं सर्वकारः भारतीयनीतिः (इण्डियन् पालिसि) इति नियमम् उद्घृष्ट्य संविधानस्य परिरेखं निर्मातुं समितिमेकाम् अरचयत्।

हिमसंस्कृतवार्ता : ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्ता-संवादः

नन्दिनी : नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

काव्या : नमस्ते नन्दिनि। अद्य एका चिन्ताजनिका वार्ता श्रुता। खाद्य-पात्रेषु "क-द्विदशर्वः" (BPA) इति रसायनस्य स्थाने यानि अन्यानि रसायनानि प्रयुक्तानि, तानि अपि मानव-कोशिकाभ्यः हानिकराणि इति विज्ञानिभिः ज्ञातम्।

नन्दिनी : सत्यम्, तत् तु भयावहम्। अन्य-वार्तायाम्, अमेरिका-देशे युवकैः अति-विधायितम् अन्नं (Ultra-processed food) सेवितम्, तस्मात् तैः पुनः पुनः अत्यधिकं भोजनं कृतम् इति नूतन-समीक्षायां दृष्टम्।

काव्या : आम्, अति-विधायितम् अन्नं तु हानिकारकम् एव। अन्य-वार्तायां, यैः जनैः निद्रा-श्वासरोधस्य (Sleep Apnea) चिकित्सा न कृता, तेषां "कम्पवात" (Parkinson's) इति रोगस्य आपत् वर्धिता इति नूतन-शोधे दृष्टम्।

नन्दिनी : आम्, सः रोगः तु दारुणः। अन्तिम-वार्तायाम्, उदरस्य अन्तः यः मेदः स्थितः, तेन मस्तिष्कस्य जरणम् अपि त्वरितम् इति अनुसन्धाने प्राप्तम्।

काव्या : सत्यम्। तेन ज्ञानेन अस्माकं जागृतिः कृता। अस्तु, अद्यतनी वार्ता अत्रैव समाप्ता।

नन्दिनी : बाढम्। श्वः पुनः मेलिष्यावः। नमो वः।

"लौकिकन्यायकोशः" "खरीपाषाणन्यायः"

खरी नाम पाषाणस्य काष्ठस्य वा पात्रम्। अयं न्यायः काञ्चन कथाम् आश्रित्य प्रवर्तितः। पुरा एकः गोपालकः एकस्य काष्ठदण्डस्य पार्श्वद्वये अपि दुग्धपूर्णं पात्रद्वयं बद्ध्वा ग्रामे दुग्धस्य विक्रयणं करोति स्म। यदा एकं दुग्धपात्रं रिक्तं जातं तदा सः एकपार्श्वे भारम् अनुभूय पार्श्वद्वये अपि समानः भारः भवतु इति रिक्तपात्रे एकं पाषाणखण्डं स्थापयित्वा नयति स्म। जनाः यदा कारणं पृष्ठवन्तः तदा तेन उक्तम् पार्श्वद्वयेऽपि समानः भारः भवतु इति मया एवं क्रियते। अनेन मम भारवहनसामर्थ्यमपि वर्धते इति। एवं यस्य कस्यापि जीवने प्राप्तस्य दुर्भाग्यस्य समर्थनं सः करोति चेत् तं संदर्भं वर्णयितुं अस्य न्यायस्य प्रयोगो भवति।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्

भारतस्य निवासिनः वयं भारतं सर्वसौमं समाजवादिनं ज्योतीर्तं लोकतान्त्रिकं गणतन्त्रं विध्युक्तं संस्थाप्य तस्य सर्वेभ्यः प्रजाभ्यः अधो लिखिताधिकारान् प्रयच्छामः। सामाजिकः आर्थिकः राजकीयः च न्यायः विचारेषु अभिव्यक्तिषु विश्वासेषु भक्तौ पूजासु च स्वातन्त्र्यम् स्थानमानयोः अवकाशस्य च सर्वसमानता। वैयक्तिकं ज्येष्ठतां देशस्य अखण्डताम् एकतां च रक्षितुं भूतपूर्व प्राप्नुवन्तु। क्रि.श.१९४९तमवर्षस्य नवेम्बर मासस्य २६दिनाङ्के संविधानरचसभायां वयं स्वयम् एतत् संविधानं अङ्गीकृत्य शसनम् इति प्रशासामः।

जनत्रयस्य ब्रिटिष्-मन्त्रिणां गणः भारतपारतन्त्र्यस्य परिहारं शोधितुम् भारतमागच्छत्। क्रि.श.१९४६तमे वर्षे ब्रिटिष् सम्पुटसमित्या अयं गणः क्याबिनेट् मिशन् (Cabinet Mission) इति नामाङ्कितः। संविधानस्य स्वरूपं चिन्तयित्वा संविधानस्य परिरेखस्य रचनाय समित्या अनुसरणीयस्य कार्यविधानस्य स्पष्टं चित्रम् अयच्छत्। ब्रिटिष्-भारतस्य २९६विधानसभायाः स्थानेषु निर्वाचनं क्रि.श.१९४६तमे वर्षे अगस्ट्-मासे समाप्तम्। क्रि.श.१९४७तमवर्षस्य अगस्ट्मासस्य १५ तमे दिनाङ्के यदा भारतदेशः स्वतन्त्रः अभवत् तदा संविधानरचनसमितिः अपि सम्पूर्णस्वतन्त्रा अभवत्। समितिः क्रि.श.१९४७तमे वर्षे डिसेम्बरमासस्य ९ दिने कार्यस्य आरम्भम् अकरोत्।